Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

«Təsdiq edirəm»:
Tədris məsələləri üzrə prorektor vəzifəsini
icra edən:______________dos.Z.Məmmədov
"__13__" _____02____ 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisas: 6001009 - **İbtidai sinif müəllimliyi**
Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil
Kafedra:İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

I.Fənn haqqında məlumat:
Fənnin adı: S/f. Savad təliminin tədrisi metodikası.Lənkəran Dövlət Universitetinin 18 aprel 2024-cü il tarixli, 4/41 saylı əmri ilə təsdiq edilmişdir.
Kodu:İPFS-B10
Tədris ili: II (2025/2026). Semestr: IV
Tədris yükü: cəmi:180 saat. Auditoriya saatı - 60 (30saat müh., 30 saat sem.)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat: Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Ruxsara Mirzə qızı Feyziyeva,fil. ü.fəl.dok., dos.
Məsləhət günləri və saatı: II gün saat 9^{00}-13^{00}.
E-mail ünvanı:*feyziyeva @ yahoo.com*
Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küçəsi - 40 , 2 saylı tədris binası

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1.Y. Kərimov. "Ana dilinin tədrisi metodikası", "Nasir" nəşriyyatı, Bakı, 2018.
2.N.Cəfərova.İbtidai siniflərdə Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası. Dərslik, I cild.2016
3.Ümumtəhsil məktəblərinin I-IV sinifləri üçün fənn kurikulumları. Bakı, 2008.
4.Az. Respublikası Ümumtəhsil məktəbləri üçün Azərbaycan dili üzrə təhsil proqramı (kur.) (I-XI siniflər)
5.A.Rəhimov. "Ana dilinin tədrisi metodikası". Bakı, Maarif, 2021

Əlavə ədəbiyyat

6.Ş.Nəbiyeva "Ana dilinin tədrisinin aktual problemləri. Bakı, ADPU, 2016
7."Ümumtəhsil kurikulumunun əsasları üzrə təlim". Bakı, 2014
8. Z. Veysova, Fəal/interaktiv təlim: Müəllimlər üçün vəsait. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İbtidai siniflərdə Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikası-1,2,3 fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Savad təlimi şagirdlərin təhsilinin, gələcək inkişafının bünövrəsi hesab edilir. Bu dövrdə başlıca məqsəd uşaqlara ilkin oxu və yazı bacarıqları aşılamaq, onların təlimə mara-ğını, oxu və yazı texnikasını, nitqini, təfəkkürünü inkişaf etdirməkdir.Bu məqsədə fənnin tədrisi ilə aşağıda qeyd olunan vəzifələr yerinə yetirilməlidir. Şagirdlərə:1. Dilimizə məhəbbətlə yanaşmaq və onu öyrənmək həvəsi aşılanır.2. Başqasının nitqini dinləmək bacarığı öyrədilir.3. Artikulyasiya aparatı inkişaf etdirilir.4. Ünsiyyət şəraitinə görə səsin gücünü tənzimləmək bacarığı öyrədilir.5. Nitqin sürətini, intonasiyasını duymaq, nitq səslərini düzgün tələffüz etmək bacarığı öyrədilir.6. Sözləri, cümlələri, kiçik həcmli mətnləri düzgün, bütöv sözlərlə oxumaq texnikası öyrədilir.8. Hərfləri kalliqrafik cəhətdən düzgün, səliqəli, rabitəli, yazmaq, müxtəlif şəraitdə onları bir-birilə düzgün bitişdirmək bacarığı öyrədilir.9. Sözləri və kiçik həcmli mətnləri üzündən köçürmək, imkan daxilində imla yazmaq öyrədilir.10. Ətraf aləm haqqında təsəvvürləri genişləndirmək və lüğət ehtiyatını zənginləşdirmək.11. Rabitəli və obrazlı nitqə yiyələnmələrinin əsasını qoymaq.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə, bir qayda olaraq fənn üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandıra bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandıra bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görüləcək.

X Təqvim mövzu planı:*Mühazirə 30saat , seminar 30 saat. Cəmi: 60 saat*

N	Keçirilən mühazirə və seminar məşğələlərinin məzmunu	Saat		Tarix
		Müh	Sem	
	I kollokvium mövzuları			
1	**Savad təliminin metodikası** Plan: Savad təliminin məqsəd və vəzifələri Mənbə: 1,2,3,5	2	2	
2	**Savad təlimi metodları** Plan: 1.Savad təlimi metodları. Hərf-heca metodu 2.Heca, səs və bütöv sözlər metodları 3.Səs təhlil –tərkib metodu və onun priyomları Mənbə: 1, 2, 3,7	2	2	
3	**Səs və hərflərin öyrədilməsi yolları** Plan: 1.Səs təhlili priyomu 2.Səs tərkibi priyomu Mənbə:2,4,5	2	2	
4	**Azərbaycan dilinin səsləri və onların hərflərlə ifadə olunma qaydaları** Plan: 1.Səs və hərf anlayışlarının öyrədilməsi 2. Səs və sözlərin seçilməsinə verilən tələblər Mənbə:2,4,5	2	2	
5	**Savad təlimində oxunun mövqeliliyi** Plan:1.Oxunun mövqeliliyi anlayışı 2.Heca tələffüz və oxu vahidi kimi 3.Oxu vərdişlərinin inkişafı Mənbə:2,4,5	2	2	
6	**İlkin yazı təlimi** Plan: 1.İlkin yazı təliminin mahiyyəti 2.Yazı ləvazimatları 3.Yazıgigiyenası Mənbə:1,2,3,5	2	2	
7	**Yazıya hazırlıq çalışmaları** Plan: 1.Yazıya hazırlıq çalışmaları 2.Hərflərin müəyyən ritmlə yazılması 3.Yazıya verilən texniki tələblər Mənbə: 1,2,3,5	2	2	
	II kollokvium mövzuları			
8	**Yazı priyomlarının öyrədilməsi**	2	2	

	Plan: 1.Əlifba təlimi dövründə istifadə olunan yazı priyomları 2.Əlifba təlimi başa çatdıqdan sonra istifadə olunan yazı priyomları 3.Hərfin forması üzrə iş Mənbə: 1,2,3,6,7			
9	**Yazı dərslərinin təşkili** Plan: 1.Yazı dərslərinin quruluşu 2.Yazıda buraxılan səhvlərin hesaba alınması Mənbə: 1,2,3,8	2	2	
10	**Savad təlimi məşğələlərinin sistemi** Plan: 1.Əlifba təliminə hazırlıq dövrü 2.Əlifba təliminə hazırlıq dövründə tədris prosesinin təşkili Mənbə: 1,2,3,4,5	2	2	
11	**Əlifba təlimi dövrü** Plan: 1.Əlifba təliminin birinci mərhələsi 2.Savad təlimi dövründə dərsin sxem və icmalı Mənbə: 1,2,3	2	2	
12	**Əlifba təliminin ikinci mərhələsi** Plan: 1.Müxtəlif quruluşlu hecaların oxunması üzərində iş 2.Yazı dərsinin icmalı. Mövzu: Z səsi və hərfi Mənbə: 1,2,3,4,6,7	2	2	
13	**Əlifba təliminin üçüncü mərhələsi** Plan: 1.Əlifba təliminin üçüncü mərhələsi və onun xüsusiyyətləri 2.Yazı dərsinin icmalı. Mövzu: K səsi və hərfi 3.Əlifba təlimindən sonrakı dövr Mənbə: 1,2,3,5,8	2	2	
14	**Savad təlimi dövründə istifadə olunan əyani vəsait və didaktik material** Plan: 1.Kəsmə, hərəkət edən və şəkilli əlifba 2.Heca cədvəli, şəkilli kartoçka və əlifba lotosu Mənbə: 1,2,3,5	2	2	
15	**Savad təlimi dövründə şagirdlərin nitqinin və təfəkkürünün inkişafı** Plan: 1.Nitq üzrə işin əsas istiqamətləri 2.Lüğəti zənginləşdirməyin əsas mənbəyi Mənbə: 1,2,3,5	2	2	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Tələbələr aşağıdakıları bilməlidirlər: Savad təlimi dövründə lazımi nəzəri məlumatları, hərf və səslərin həm yazıda, həm də nitqdə fərqləndirmək üçün müasir təlim texnologiyalarını və s. məsələləri bilməlidirlər.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- *Təqdimatın hazırlanması*
- *Müzakirə metodları: diskussiya, debat, müzakirə*
- *Tapşırıqlar, müstəqil iş, test*
- *Layihələr*
- *Multimedia vasitələri*

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1.Dilimizə məhəbbətlə yanaşmaq və onu öyrənmək həvəsi aşılanır.

FTN 1.Başqasının nitqini dinləmək bacarığı öyrədilir.
FTN 1.Artikulyasiya aparatı inkişaf etdirilir.
FTN 1.Ünsiyyət şəraitinə görə səsin gücünü tənzimləmək bacarığı öyrədilir.
FTN 1.Nitqin sürətini, intonasiyasını duymaq, nitq səslərini düzgün tələffüz etmək bacarığı öyrədilir.
FTN 1.Sözləri, cümlələri, kiçik həcmli mətnləri düzgün, bütöv sözlərlə oxumaq texnikası öyrədilir.
FTN 1.Hərfləri kalliqrafik cəhətdən düzgün, səliqəli, rabitəli, yazmaq, müxtəlif şəraitdə onları bir-birilə düzgün bitişdirmək bacarığı öyrədilir.
FTN 1.Sözləri və kiçik həcmli mətnləri üzündən köçürmək, imkan daxilində imla yazmaq öyrədilir.
FTN 1.Ətraf aləm haqqında təsəvvürləri genişləndirilir və lüğət ehtiyatını zənginləşdirilir.
FTN 1.Rabitəli və obrazlı nitqə yiyələnmələrinin əsasını qoyulur

XIV.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

____

____

____

XV. Fənn üzrə kollokvium sualları:
I KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Savad təliminin məqsəd və vəzifələri
2. Savad təlimi metodları. Hərf-heca metodu
3. Heca, səs və bütöv sözlər metodları
4. Səs təhlil-tərkib metodu və onun priyomları
5. Səs təhlili priyomu
6. Səs tərkibi priyomu
7. Səs və hərf anlayışlarının öyrədilməsi
8. Səs və sözlərin seçilməsinə verilən tələblər
9. Oxunun mövqeliliyi anlayışı
10. Heca tələffüz və oxu vahidi kimi
11. Oxu vərdişlərinin inkişafı
12. İlkin yazı təliminin mahiyyəti
13. Yazı ləvazimatları
14. Yazı gigiyenası
15. Yazıya hazırlıq çalışmaları

II KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Əlifba təlimi dövründə istifadə olunan yazı priyomları
2. Əlifba təlimi başa çatdıqdan sonra istifadə olunan yazı priyomları
3. Hərfin forması üzrə iş
4. Yazı dərslərinin quruluşu
5. Yazıda buraxılan səhvlərin hesaba alınması
6. Əlifba təliminə hazırlıq dövrü
7. Əlifba təliminə hazırlıq dövründə tədris prosesinin təşkili
8. Əlifba təliminin birinci mərhələsi
9. Savad təlimi dövründə dərsin sxem və icmalı
10. Əlifba təliminin ikinci mərhələsi

11. Müxtəlif quruluşlu hecaların oxunması üzərində iş
12. Yazı dərsinin icmalı. Mövzu: Z səsi və hərfi
13. Əlifba təliminin üçüncü mərhələsi və onun xüsusiyyətləri
14. Yazı dərsinin icmalı. Mövzu: K səsi və hərfi
15. Əlifba təlimindən sonrakı dövr

XVI.İmtahan sualları:

1. Savad təliminin məqsəd və vəzifələri
2. Savad təlimi metodları. Hərf-heca metodu
3. Heca, səs və bütöv sözlər metodları
4. Səs təhlil –tərkib metodu və onun priyomları
5. Səs təhlili priyomu
6. Səs tərkibi priyomu
7. Səs və hərf anlayışlarının öyrədilməsi
8. Səs və sözlərin seçilməsinə verilən tələblər
9. Oxunun mövqeliliyi anlayışı
10. Heca tələffüz və oxu vahidi kimi
11. Oxu vərdişlərinin inkişafı
12. İlkin yazı təliminin mahiyyəti
13. Yazı ləvazimatları
14. Yazı gigiyenası
15. Yazıya hazırlıq çalışmaları
16. Hərflərin müəyyən ritmlə yazılması
17. Yazıya verilən texniki tələblər
18. Əlifba təlimi dövründə istifadə olunan yazı priyomları
19. Əlifba təlimi başa çatdıqdan sonra istifadə olunan yazı priyomları
20. Hərfin forması üzrə iş
21. Yazı dərslərinin quruluşu
22. Yazıda buraxılan səhvlərin hesaba alınması
23. Əlifba təliminə hazırlıq dövrü
24. Əlifba təliminə hazırlıq dövründə tədris prosesinin təşkili
25. Əlifba təliminin birinci mərhələsi
26. Savad təlimi dövründə dərsin sxem və icmalı
27. Əlifba təliminin ikinci mərhələsi
28. Müxtəlif quruluşlu hecaların oxunması üzərində iş
29. Yazı dərsinin icmalı. Mövzu: Z səsi və hərfi
30. Əlifba təliminin üçüncü mərhələsi və onun xüsusiyyətləri
31. Yazı dərsinin icmalı. Mövzu: K səsi və hərfi
32. Əlifba təlimindən sonrakı dövr
33. Savad təlimi dövründə istifadə olunan əyani vəsait və didaktik materiallar
34. Kəsmə, hərəkət edən və şəkilli əlifba
35. Heca cədvəli, şəkilli kartoçka və əlifba lotosu
36. Məntiqi çalışmalar və növləri.
37. Cümlə qurmaq üzrə aparılan işlər.
38. Savad təlimi dövründə istifadə olunan didaktik oyunlar
39. Nitq üzrə işin əsas istiqamətləri
40. Lüğəti zənginləşdirməyin əsas mənbəyi

"S/f. Savad təliminin tədrisi metodikası." fənninin sillabusu 6001009 - "İbtidai sinif müəllimliyi" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və "S/f. Savad təliminin tədrisi metodikası" fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 12 fevral 2026-cı il tarixli iclasında (protokol № 10) təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri: **Dos. A.B.Əliyev**

Fənn müəllimi: **Dos. R.M.Feyziyeva**

11. Nitqin ifadəliliyinin qiymətləndirilməsi pirinsipləri
12. Əyani və şifahi metodlar
13. Praktik metodlar
14. Nitq inkişafının priyomalrı
15. Tərbiyəçinin nitqinin səscəhəti
16. Nitqin səs mədəniyyəti işininistiqamətləri
17. Nitqin səs mədəniyyəti sahəsində işin başlıcavəzifələri
18. Uşaqların nitq eşitmə qabliyyətini inkişafetdirmək
19. Məktəbqədər dövrdə artilkulyasiya aparatının quruluşunda pozulma
20. Artikulyasiya aparatının inkişafı vasitələri
21. Dil və dodaq əzələlərinin inkişafında istifadə olunan oyunlar
22. Nəfəsalmanın inkişafı və səs üzərində iş
23. Səs tələffüzünün formalaşması mərhələləri
24. Sait və samitlərin tələffüzü
25. Diksiya və nitqin sürəti üzərində iş
26. İntonasiyanınkomponentləri
27. Uşaqların intonasiyasında nöqsanlar və onların aradan qaldırılmasıyolları
28. Lüğət işi nitq inkişafının mühum sahəsidir
29. Lüğət üzrə işin əsas istiqamətləri
30. Söz dilin əsas leksik vahididir
31. Uşaq bağçalarında tematik söz qrupları
32. Tematik söz qruplarıı mənimsətməkdə tərbiyəçinin rolu
33. Uşağın nitqinin inkişafına hazırlıqdövrü
34. Müstəqil nitqin yaranmasıdövrü
35. Orta yaşdövrülügətinin başlıca xüsusiyyətləri

"Məktəbəqədər yaş dövründə uşaqların nitq inkişafı və onun aktual problemləri." fənninin sillabusu 7001001-"Məktəbəqədər yaş dövrünün inkişatı və təhlili. Məktəbəhazırlığın təşkili" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və "Məktəbəqədər yaş dövründə uşaqların nitq inkişafı və onun aktual problemləri" işçi fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 12 fevral 2026-cı il tarixli iclasında (protokol № 10 təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri: **dos. A.B.Əliyev**

Fənn müəllimi: **dos.R.M.Feyziyeva**